Vogeljaar - Vogelfotoparade 1989

Op 14 december 1989 boog een jury bestaande uit Henk Lichtenbeld, An Mulder, Flip de Nooyer, Rob van Schagen, Wim Werkman en Koos Dansen zich over 88 zwartwit foto's van 23 fotografen. Deze aantallen verschillen niet veel van die van de Vogelfotoparade 1988, toen twintig fotografen samen 86 foto's inzonden.

Esthetische factor

De gang van zaken met betrekking tot het jureren was als volgt: alle werkstukken werden met tussenruimten op de grond uitgestald, waarna de leden van de jury een minuut of tien, ieder voor zich, rondsnuffelden om de foto's te overzien en ze op zich in te laten werken.
'Wat vinden wij van het peil van dit jaar?', werd er vervolgens rondgevraagd. 'Heel behoorlijk', 'lang niet slecht', 'er zit weer prachtig materiaal bij', waren reacties die uw verslaggever optekende.
De volgende stap betrof het in onderling overleg wegleggen van die opnamen die zeker niet tot de kanshebbers behoorden. Hoewel bijzondere soorten als Roodpootvalken en Kwak (Arnoud van den Berg), Waterspreeuwen (Louis Wolzak), Barmsijzen (Hans Gebuis) en Woudaapje (Gerard de Hoog) de harten van diverse juryleden sneller deden kloppen, was 'zeldzaamheid' zeker niet het zwaarstwegende positieve criterium.
Belangrijker was de esthetische factor, bepaald door zaken als een overzichtelijke, harmonieuze compositie, liefst met ook wat ritme en/of symmetrie, waarbinnen het onderwerp er heel karakteristiek, dynamisch, elegant, pittig of koket 'uitknalt'.
Daar hoort vanzelfsprekend ook nog bij dat de vergroting mooi contrastrijk afgedrukt moet zijn, haarscherp en niet vuil.

Geen zoekplaatje

De juryleden waren het er over eens dat je om te kunnen vaststellen of een foto wel of niet de eerste ronde(n) diende te overleven, helemaal niet op de knieën hoeft. Een sterke foto die iets te zeggen heeft is nooit een zoekplaatje dat van dichtbij bestudeerd moet worden om zijn geheimen prijs te geven.

Tweede prijs. Lepelaars, Wijde Wormer, Wormer, begin juni 1989. Nikon F 801, Telyt 560 mm. Foto: Jan Kat.

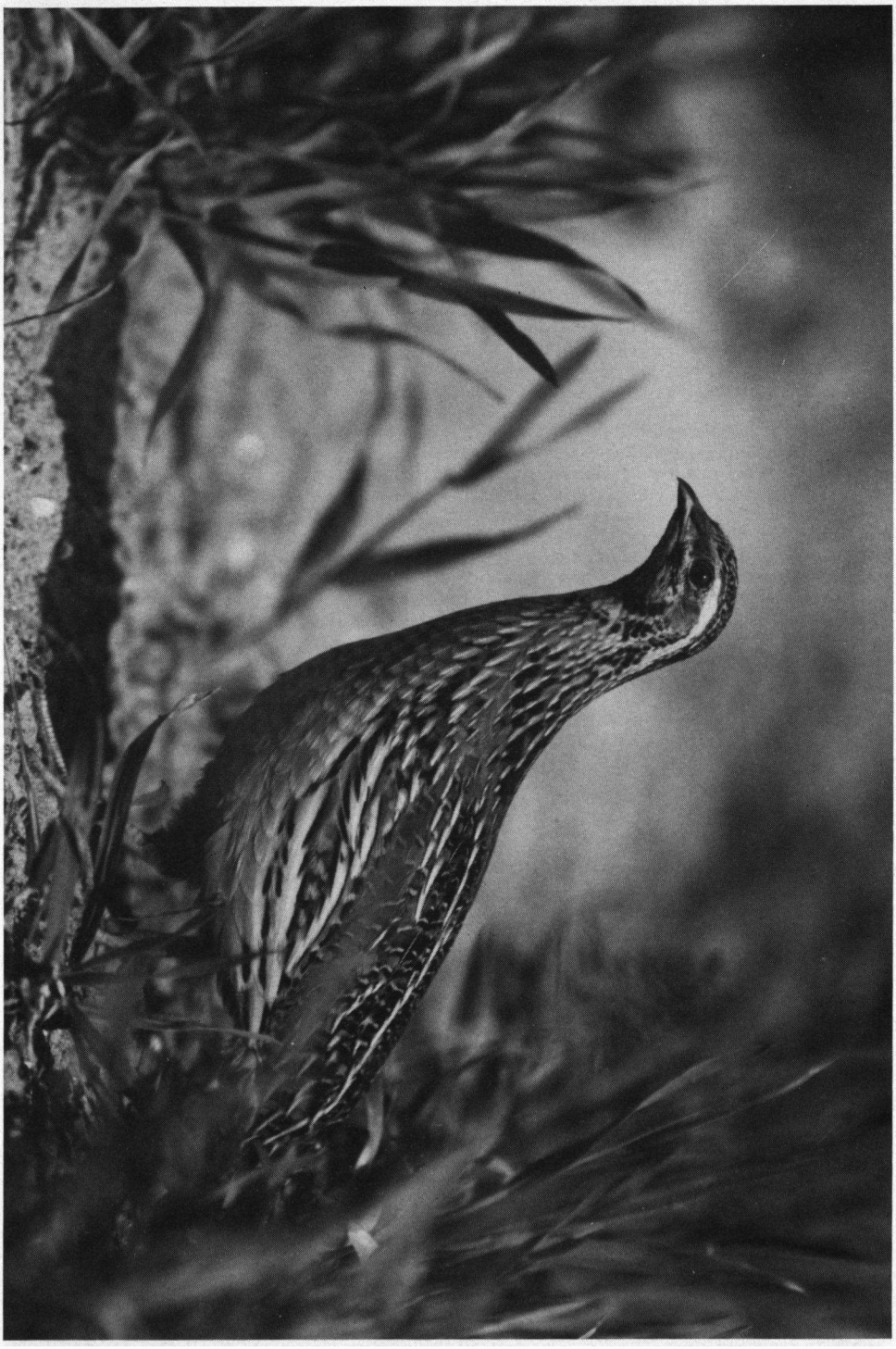

Eerste prijs. Kwartel, Galjootweg, Zuidelijk Flevoland, 3 juni 1989. Pentax LX, Pentax 600 mm. Foto: Hans Gebuis.

Als minder fraai of minder interessant werden onder meer opnamen ervaren die één of meer van de volgende kenmerken vertonen:
- rommelige omgeving of drukke achtergrond, onderwerp komt niet los van wirwar van takken of halmen
- suffige vogel in saaie omgeving (variant hierop: grijze vogel tegen grijze achtergrond)
- onderwerp te klein of juist te groot afgebeeld
- tak, halm of andere vogel(s) storend in beeld
- situatie die al vaak op de zelfde wijze is getoond en daardoor minder boeit
- onderwerp tegen heel lichte lucht gefotografeerd waardoor enkele stoppen overbelicht moesten worden om doortekening te krijgen; hierbij is nauwelijks te voorkomen dat de helwitte hemel gaat knabbelen aan de contouren van de vogel(s) en er vaak ook overstraling optreedt
- frontaal en keihard geflitst (nachtopname Steenuil).

Laatste dertig

Na verscheidene levendig bediscussieerde 'weglegrondes' waren er nog dertig van de 88 ingezonden foto's in de race die alle minimaal de beoordeling 'goed' verdienden. Daaronder onder meer een fraaie roepende Raaf van Saskia Sluiter, de enige vrouwelijke deelnemer; een Witgesterde Blauwborst van Gerard de Hoog, die bij nadere beschouwing toch niet echt scherp was; een gedurfde dynamisch onscherpe biddende Torenvalk (sluitertijd 1/8 of 1/15 sec.?) à la Frans Lanting door Jan Kat; badderende Kleine Zwanen van Paul van Gaalen; veel close-ups van tussen piepschuim en ander drijvend afval broedende en zelfs eierleggende Amsterdamse Futen; een Ransuil van A.C. Zwaga; een wat in elkaar gedoken zittende Velduil van Gerard de Hoog; een mooi in het gelid staand groepje Wulpen van D. Ellinger, helaas wat flets afgedrukt; een z'n vleugel strekkende Sneeuwgors met een wat rommelige achtergrond door René van Rossum; een schitterende zomertalingwoerd van Hans Gebuis in helaas altijd wat saai en rommelig ogend produktieweidegras; een heel mooie opname van copulerende Kieviten, ook van D. Ellinger; een roepende Patrijs (iets te veel alleen kop en hals) weer van A.C. Zwaga en een helaas wat kale en grijze, maar wel zeer rake actiefoto van vechtende Steltkluten (Henk Zweers). Hoewel alle bovengenoemde vogelopnamen zonder meer gerekend mogen worden tot het beste dat er op dit gebied gemaakt wordt, moesten deze en diverse andere foto's na het nodige wikken en wegen, in deze 'kwartfinales' helaas toch het veld ruimen.

Derde prijs. Fuut voert veertjes aan jongen, Ringvaart Enge Wormer, gemeente Wijde Wormer, april 1989. Nikon F3, Telyt 560 mm. Foto: Oene Moedt.

Eerste aanmoedigingsprijs. Ringmussen, Middelbeers, 18 februari 1989. Pentax LX, Novoflex 400 mm. Foto: Henk Tromp.

Halve finale
Veertien foto's gingen daarna over naar de 'halve finale'. Het 'uitschakelen' kostte geleidelijk meer pijn en discussie. Eén voor één vielen zo de volgende subtoppers af:
Woudaapje van Gerard de Hoog, voortreffelijk, maar helaas maken wat onscherpe rietstengels het plaatje te rommelig; zingende Sprinkhaanrietzanger (Henk Tromp), heel mooi, maar iets aan de kale kant; Lepelaar dreigend naar Kluut (Jan Sleurink), actie heel bijzonder en spannend, maar te grijs en te kaal (waarom niet nog iets uitvergroot?); parende Kluten (Henk Harmsen), perfect maar al meermalen eerder gezien; Blauwe Reiger met vis aan slootkant (Jan Kat), idem; Sperwer en Torenvalk vechtend (Peter Otten), uniek en fascinerend, maar helaas vies en stoffig afgedrukt; groep vliegende Kleine Zwanen (D. Ellinger), mooi harmonieus, maar niet echt een klapper.

Finale
Over de onderlinge rangschikking van de zeven finalisten, allemaal foto's die het predikaat 'zeer goed' tot 'uitmuntend' verdienen kon de jury het overleggend en onderhandelend niet eens worden. Smaken kunnen nu eenmaal verschillen, en dus moest er gestemd worden. Dat ging als volgt: elk jurylid maakte voor zichzelf zijn eigen uitslag met rangorde van 1 tot en met 7; alle rangordecijfers van de zes juryleden werden vervolgens opgeteld, waarbij foto's die zo het geringste aantal punten vergaarden dus het hoogste eindigden.
Op deze wijze eindigde als **zevende** (met 34 punten) de Grote Mantelmeeuw van **René van Rossum** uit Katwijk aan Zee; zeer fraai vond de jury dat de vogel die boven zwart en onder wit is zo mooi gespiegeld harmonieert met de achtergrond die onder donker en boven licht is.
Zesde werd de opname van parende Futen van **Martijn de Jonge** uit Amsterdam, gefotografeerd met groothoeklens in januari 1989 in de Amsterdamse Brouwersgracht, tussen woonboten en pakhuizen, heel mooi, niet verrassend, want al bekend uit de krant (32 punten).
De **vijfde** plaats in de rangschikking (26 punten) was voor **Henk Harmsen** uit Den Haag met zijn prachtige gedragsstudie van vechtende Tureluurs.
Vierde (25 punten) werd de opname van twee Ringmussen door **Henk Tromp** uit Nieuwegein. Wat de foto zo aardig maakt is dat beide vogels op identieke wijze recht naar voren kijken: 'gemaskerde twins'.
Ook de **derde** plaats (20 punten) gaat naar een oude bekende namelijk **Oene Moedt** uit Zaandam met zijn futenpaar met twee jongen; weliswaar een veel gefotografeerd thema, maar zelden of nooit zo raak als in dit geval: de twee kopjes van de pullen kijken ritmisch reikhalzend om de hoek en het aanbieden van een veertje door de andere ouder (belangrijk voor een goede spijsvertering van de jongen) is perfect vastgelegd.

Tweede aanmoedigingsprijs. Vechtende Tureluurs, Oosterland (Z.), 4 mei 1989. Nikon FE, Nikkor 600 mm.
Foto: Henk Harmsen.

Lepelaar haalt uit naar Kluut, Oostvaardersplassen, Zuidelijk Flevoland, 21 mei 1989. Leica R4, Telyt 560mm.
Foto: Jan Sleurink.

Speciale Ektarprijs. Vrouwtjes Huismus, Wormerveer, oktober 1989. Ektar 25, Nikon F 801, Nikkor 300 mm, 1,4 converter. Naar een kleurenfoto van Jan Kat.

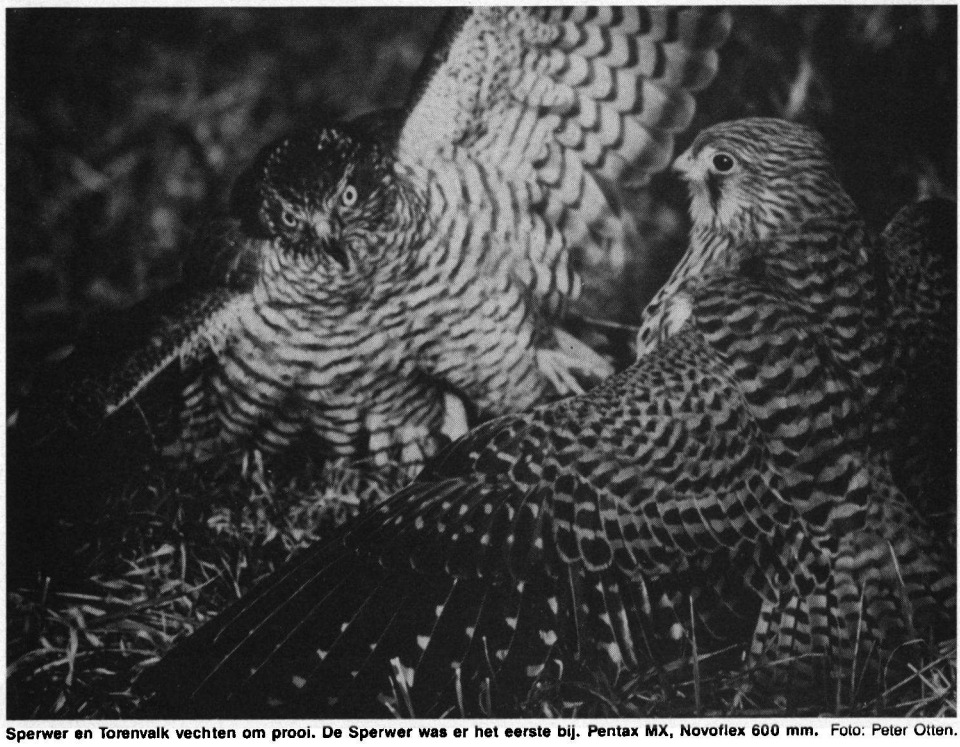

Sperwer en Torenvalk vechten om prooi. De Sperwer was er het eerste bij. Pentax MX, Novoflex 600 mm. Foto: Peter Otten.

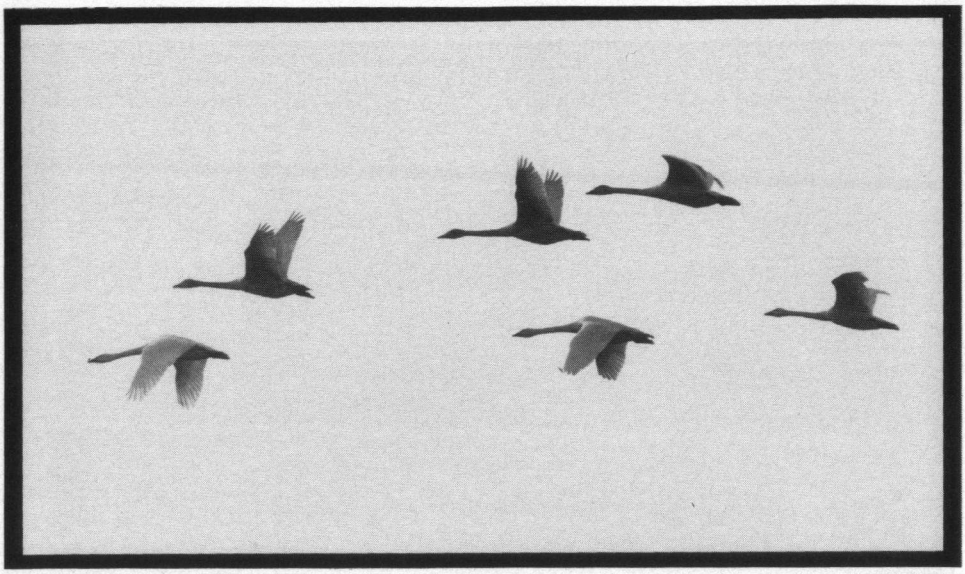

Kleine Zwanen, Hattem, 4 februari 1989. Nikon F801, Telyt 560 mm. Foto: Danny Ellinger.

Tweede (16 punten) is **Jan Kat**, ook al uit Zaandam, met zijn actiefoto van foeragerende Lepelaars. Sterke kanten van deze voortreffelijke foto zijn: qua houding en standpunt volledig in harmonie met elkaar, perfect belicht en afgedrukt, mooi golfjespatroon van het water (wasbord).
En **eerste-prijswinnaar** (met 15 punten) is ten slotte **Hans Gebuis** uit Dordrecht met zijn uitmuntende opname van een weinig gefotografeerde, maar in 1989 relatief vaak waargenomen soort, de Kwartel: haarscherp, kopje los van de achtergrond, kwieke houding en alert pittig oogje, graan/grashalmen buigen harmonisch mee; vogel precies tussen twee polletjes, niet van bovenaf tegen de grond gedrukt gefotografeerd. Kwaliteit en talent verloochenen zich niet want Hans Gebuis kwam ook vorig jaar als winnaar uit de bus! Jammer dat de foto eind december 1989 al eerder elders werd gepubliceerd.
Alle winnaars en subtoppers hartelijk gefeliciteerd!

Pleidooi voor zwart-wit
De toppers van 1989 vormen wederom pure propaganda voor de zwartwit fotografie. Nog altijd is er bij kranten en tijdschriften een grote behoefte aan goede zwartwit foto's van vogels en andere natuuronderwerpen. En aardige aspecten van de zwartwit fotografie zijn: je kunt na een fototocht direct je rolletje ontwikkelen en vergrotingen maken en door doordrukken, tegenhouden, gebruik van filters en keuze van films en vergrotingspapiersoorten zelf in ruime mate invloed uitoefenen op het resultaat!

De extra Ektarfilmprijs van KODAK
Het was te verwachten dat de meeste vogelfotografen eerst eens even de kat uit de boom zouden kijken ofschoon zij al haast een jaar van te voren op de hoogte waren gesteld dat KODAK een extra Ektarfilmprijs in het vooruitzicht had gesteld.
Wij ontvingen tot aan de sluitingsdatum van inzending in totaal twaalf foto's. De inzendingen tonen aan dat er met de Ektarfilm veel moois is te maken. De kleuren zijn uiterst natuurgetrouw en ook bij vergroting komen ze mooi uit en is er geen korrel te zien. Na rijp beraad werd de foto van een vrouwtjes Huismus van **Jan Kat** te Zaandam als beste opname aangewezen. Hij maakte deze foto met Ektar 25. Dat de Fuut met drie jongen op de rug van Danny Ellinger een vermelding waard is (ook gemaakt met Ektar 25) en de troep voorbijvliegende Scholeksters van Henk Tromp met Ektar 1000 bewijst dat er veel met deze films te bereiken is, maar dat er vermoedelijk bij veel vogelfotografen in dit opzicht nog een zekere 'drempelvrees' bestaat.
Het is daarom niet ondenkbeeldig dat bij de Vogelfotoparade 1990 zich meer opnamen zullen bevinden die met Ektarfilms zijn gemaakt.

■ Namens de jury: Koos Dansen, Kromwijkplaats 46, 6843 GR Arnhem.